

Taakopdracht Taskforce Beter Benutten Onderwijs en Openbaar Vervoer

Oktober 2014

Aanleiding

De regering vindt het belangrijk dat de prijs/kwaliteit-verhouding van het studentenreisproduct (ov-kaart) kritisch wordt onderzocht. Zij wil het bestaande product behouden en is van mening dat de prijs van het ov-contract tussen rijksoverheid en openbaarvervoerbedrijven kan dalen. Belangrijk bij het realiseren van de benodigde besparing is de gebouwen van onderwijsinstellingen beter te benutten door bijvoorbeeld lestijden te spreiden en het openbaarvervoersysteem beter te benutten door bijvoorbeeld de spitsen af te vlakken.

De middelen die de rijksoverheid bespaart op het ov-contract zullen terugvloeien naar onderwijsinstellingen om te worden geïnvesteerd in de kwaliteit van onderwijs en aan onderwijs gerelateerd onderzoek.

Doel

Omdat betere benutting van gebouwen van onderwijsinstellingen en het openbaarvervoersysteem een opdracht is waarbij nauwe samenwerking door diverse partijen uit zeer verschillende sectoren van belang is (o.a. ov-bedrijven, onderwijsinstellingen en studenten), richt de regering een taskforce op die met deze opdracht aan de slag gaat. De taskforce gaat in brede samenwerking onderzoeken hoe de spitsen in het OV afgevlakt kunnen worden middels een verandering van het reisgedrag van studenten. Studenten moeten hierin worden aangemoedigd en gefaciliteerd door overheden, ov-bedrijven en onderwijsinstellingen.

De taskforce zal met concrete voorstellen komen om de rijksuitgaven aan het studentenreisproduct op 750 mln euro per jaar te maximeren vanaf 2025 met als tussenliggende stap tot 850 mln euro in 2020 (beide bedragen prijspeil 2014). Het vrijkomende bedrag komt geheel ten goede aan het (hoger) onderwijs en aan onderwijsgerelateerd onderzoek.¹

Het behalen van het doel van de taskforce heeft voordelen voor alle betrokken partijen: de spitsdrukke in het OV wordt afgevlakt, er ontstaat ruimte voor andere reizigers die dan mogelijk de auto laten staan, ov-bedrijven kunnen meer en rendabeler klanten vervoeren, de bereikbaarheid in verschillende regio's verbetert, onderwijsinstellingen kunnen hun huisvesting beter benutten en studenten en onderwijsinstellingen profiteren van de middelen die de rijksoverheid kan besteden aan de kwaliteit van onderwijs in plaats van aan het ov-contract. Deze voordelen vormen voor de genoemde betrokken partijen prikkels om actief bij te dragen aan het behalen van het doel van de taskforce.

Oplossingsrichtingen

De meeste lessen en colleges vinden nu plaats in de ochtend en vroege middag waardoor studenten noodgedwongen in vooral de ochtendspits en ook de middagspits reizen. Grofweg de helft van alle door studenten gereisde kilometers vindt tijdens de spitsen plaats. Omdat spitskilometers als relatief duur worden gewaardeerd, bestaat veel ruimte voor verbetering en besparing. Het beter spreiden van reizen over de hele dag en/of het verminderen van het aantal spitsreizen draagt bij aan deze verbetering.

Dit kan bijvoorbeeld worden bereikt door studenten te faciliteren om buiten de spitsen te reizen door betere spreiding van lestijden en meer (digitale) mogelijkheden te geven om onderwijs op afstand te volgen; waarbij de kwaliteit van onderwijs centraal blijft staan.

Overheden, ov-bedrijven en onderwijsinstellingen kunnen worden aangemoedigd in overleg te treden over de vraag en het aanbod van onderwijs en vervoer in de regio.

De taskforce kan zijn voordeel doen met bestaande kennis en projecten/initiatieven zoals initiatieven om onderwijstijden aan te passen en daarmee de onderwijsgebouwen beter te

¹ Er zal een verdeelsleutel voor investeringen in mbo en hoger onderwijs worden opgesteld aan de hand van de herkomst van de bespaarde middelen.

benutten, projecten van onderwijsinstellingen met leren op afstand, projecten van ov-bedrijven om spitsmijden te stimuleren en de ervaring van het ministerie van IenM en partners met Beter Benutten. De taskforce kan landelijk support geven aan regionale projecten. Succesvolle regionale initiatieven kunnen worden gedeeld en opgeschaald en met de initiatiefnemers kan worden gezocht naar verdere verbeteringen. Hierbij kan onder andere gebruik worden gemaakt van de onafhankelijke beweging van betrokkenen bij studentenmobiliteit: Slim Studeren Slim Reizen. Uiteraard kan ook lering worden getrokken uit projecten waarvan de doelen niet (volledig) zijn bereikt.

Taken Taskforce

De taskforce zal in samenwerking met alle partijen op regionaal en nationaal niveau plannen ontwikkelen om de spitsen in het OV af te vlakken middels een verandering van het reisgedrag van studenten. Zo kan de prijs van het ov-contract tussen de rijksoverheid en de ov-bedrijven worden verlaagd en kunnen de vrijgespeelde middelen in onderwijs worden geïnvesteerd.

Taken van de taskforce:

1. Identificeren van (toekomstige) spitsproblematiek in het openbaarvervoersysteem op nationaal en regionaal niveau waarbij studenten een significant deel van de reizigers vormen;
2. Uitwerken van de geïdentificeerde spitsproblemen, waarbij per geval oplossingsrichtingen en aanbevelingen worden geformuleerd. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van kennis uit bestaande initiatieven;
3. Stimuleren van experimenteerruimte en pilots om spitsproblematiek terug te dringen door gebouwen van onderwijsinstellingen en het openbaarvervoersysteem beter te benutten en het aantal reiskilometers van studenten in de spitsen te verlagen, waarbij de kwaliteit van onderwijs centraal blijft staan;
4. Opstellen van conclusies en aanbevelingen over het beter benutten van gebouwen van de onderwijsinstellingen en het openbaarvervoersysteem;
5. Opstellen van een vervolgaanpak voor de periode tot 2025 (incl. de doelstelling van €750 mln euro).

In oktober 2014 zal de voorzitter het werk starten en leden verzamelen.

Producten

1. Overzicht van (toekomstige) spitsproblematiek in het openbaarvervoersysteem op nationaal en regionaal niveau waarbij studenten een significant deel van de reizigers vormen (*eind 2014*)
2. Uitwerkingen van de geïdentificeerde spitsproblemen met oplossingsrichtingen en aanbevelingen (*doorlopend in 2015*)
3. Eindrapport met conclusies en aanbevelingen over het beter benutten van gebouwen van de onderwijsinstellingen en het openbaarvervoersysteem (*najaar 2015*).
4. Voorstel voor vervolgaanpak voor de periode tot 2025 (incl. de doelstelling van €750 mln euro) (*eind 2015*)

Deelnemers taskforce

Onafhankelijk voorzitter:

- Jeannette Baljeu

Overige leden

- OCW: Hans Schutte (DG Hoger Onderwijs Beroepsonderwijs Wetenschap en Emancipatie)
- IenM: Jan-Bert Dijkstra (Programmadirecteur Beter Benutten)
- Trekkers van regionale projecten die als voorbeeld kunnen dienen
- Vertegenwoordiger(s) van studenten zoals ISO, JOB en LSVb
- Vertegenwoordiger(s) onderwijsinstellingen
- Vertegenwoordiger(s) openbaarvervoerbedrijven
- Onderwijskoepels
- Vertegenwoordigers Decentrale Overheden

De samenstelling van de taskforce kan van tijd tot wisselen afhankelijk van de fasering van projecten en de mate van betrokkenheid van actoren. In verschillende relevante regio's zal voor de taskforce worden gezocht naar 'koplopers' die succesvolle initiatieven ontplooiën en naar andere vaste aanspreekpunten.

Secretariaat

- OCW
- IenM